

Katowice, 9 kwietnia 2024 r.

(miejscowość, data)

Wniosek nauczyciela w sprawie upowszechnienia przykładu dobrej praktyki.

Informacje o przykładzie dobrej praktyki:

1. Imię i nazwisko członków zespołu autorskiego:

mgr Barbara Szymańska,

Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 3 w Katowicach, ul. Grzegorzka 4

mgr Agnieszka Szymańska,

Zespół Ogólnokształcących Szkół Społecznych im. S. Konarskiego STO w Katowicach, ul.

Mikołowska 26

**2. Nazwa i rodzaj przedsięwzięcia/działania proponowanego do upowszechnienia jako
„dobrej praktyki”**

„Społeczność i maskotka klasowa” - program autorski zajęć wychowawczych dla uczniów
klas I-III

**3. Obszar pracy szkoły, przedszkola, placówki, którego dotyczy działanie: (np.:
kształcenie, wychowanie, profilaktyka, opieka, doskonalenie nauczycieli itd.)**

Kształcenie, wychowanie i opieka

4. Etap edukacyjny, którego dotyczy działanie

I etap edukacyjny – edukacja wczesnoszkolna

5. Uzasadnienie (dlaczego działanie jest warte upowszechnienia)

Kształcenie w szkole podstawowej stanowi fundament wykształcenia. Zadaniem szkoły jest m.in. łagodne wprowadzenie dziecka w świat wiedzy, przygotowanie do wykonywania obowiązków ucznia oraz wdrażanie do samorozwoju. Zaś najważniejszym celem kształcenia w szkole podstawowej jest dbałość o integralny rozwój biologiczny, poznawczy, emocjonalny, społeczny i moralny ucznia. Niezwykle ważnym zagadnieniem we współczesnej edukacji, jak również w rodzinie jest wychowanie moralne i kształcenie charakteru dziecka. Charakter człowieka stanowi bowiem bardzo istotny aspekt w procesie wychowania, zaś jego pożądane cechy gwarantują właściwe zachowanie - zgodne

z przyjętymi, dobrymi obyczajami i normami społecznymi. Moralność w wieku wczesnoszkolnym bazuje na porozumieniu i współdziałaniu, na umowie uznanej za dobrą i obowiązującą wszystkich.

Niezwykle ważnym zadaniem wychowawcy jest kształtowanie u uczniów umiejętności nawiązywania satysfakcjonujących relacji z innymi ludźmi. Rozwój społeczny jest ściśle związany z rozwojem emocjonalnym, a zachowania społeczne i uczuciowe splatają się ze sobą i pozostają w ścisłych współzależnościach. Dzięki różnorodnym kontaktom z rówieśnikami i ze starszymi kolegami zaczyna intensywnie rozwijać się świadomość społeczna. Dziecko przez uczestnictwo w grupie ma poczucie osiągnięcia pozycji społecznej, co wytwarza lojalność wobec grupy i jej członków.

Działania wychowawcze w ramach „Społeczności” przygotowują dziecko do życia w zgodzie z samym sobą i innymi ludźmi, poprzez kształtowanie w nim przynależności społecznej. Głównym celem zajęć jest kształtowanie u uczniów postaw sprzyjających ich dalszemu rozwojowi indywidualnemu, społecznemu, moralnemu i emocjonalnemu oraz kształtowanie m. in. takich wartości jak: uczciwość, wiarygodność, odpowiedzialność, wytrwałość, szacunek dla innych ludzi oraz rozwój ciekawości poznawczej, kreatywności, przedsiębiorczości, kultury osobistej, gotowości do uczestnictwa w kulturze, podejmowania inicjatyw oraz do pracy zespołowej.

6. Cele i założenia

Program „Społeczność i maskotka klasowa” jest przeznaczony dla uczniów klas I-III szkoły podstawowej. Stanowi odpowiedź na zaspokajanie potrzeb uczniów w zakresie wychowania społecznego, moralnego i emocjonalnego. Społeczność jest jedną z form pracy z wychowankami, wykorzystywaną w placówkach opiekuńczo-wychowawczych. Głównym jej celem jest wspieranie osobistego rozwoju wychowanków, budowanie właściwych relacji rówieśniczych i adekwatnej samooceny. Każda klasa stanowi małą społeczność. Ważne jest, aby istniało w niej poczucie wspólnoty i aby jej członkowie czuli się bezpiecznie. Można to osiągnąć dzięki stworzeniu **kodeksu klasowego** (reguły, zasady i normy, których należy przestrzegać) oraz organizować lekcje wychowawcze na etapie wczesnoszkolnym w postaci **zebrań – społeczności**.

Głównymi celami społeczności są:

- integracja zespołu klasowego;
- stworzenie przyjaznej atmosfery;
- budowanie pozytywnych i satysfakcjonujących relacji rówieśniczych;
- lepsze poznanie środowiska rodzinnego ucznia;
- wzmocnienie i podniesienie samooceny uczniów oraz wiary we własne możliwości;
- wdrażanie do umiejętnego porozumiewania się ze sobą w oparciu o dialog;
- rozwój umiejętności nazywania i radzenia sobie z emocjami (w tym: dysponowanie

konstruktywnymi sposobami radzenia sobie z własnymi emocjami, odpowiednie sygnalizowanie własnych stanów emocjonalnych, trafna interpretacja przekazu emocjonalnego innych osób, radzenie sobie z gniewem w sposób nieagresywny);

- profilaktyka agresji;
- nauczanie, poszukiwanie i odkrywanie wartości.

Program „Społeczność i maskotka klasowa” przewiduje **zajęcia o charakterze otwartym bazującym na swobodnych rozmowach**, podczas których uczniowie lepiej się poznają, uczą się radzić z emocjami i mówić otwarcie o sobie i swoich doświadczeniach.

7. Szczegółowy opis działań

Program „Społeczność i maskotka klasowa” może być realizowany w ciągu trzech lat, poczynając od klasy pierwszej lub wdrożony odpowiednio w klasie drugiej lub trzeciej.

Pierwsza klasa to ciekawy i zarazem niełatwy czas dla dzieci w wieku sześciu i siedmiu lat. Doświadczają ogromnej zmiany życiowej, muszą podjąć nową rolę społeczną – rolę ucznia, stawić czoło nowym wyzwaniom i obowiązkom, odnaleźć się w nowym środowisku. Dziecko w młodszym wieku szkolnym odkrywa, że jest członkiem społeczności dziecięcej, nawiązuje coraz bardziej złożone kontakty społeczne, uczy się podziału ról, przestrzegania reguł i podporządkowania się nim. To wszystko może wywoływać w dzieciach lęk, niepokój lub napięcie zwłaszcza w pierwszych dniach szkoły. W związku z tym nieoceniony jest pierwszy kontakt z nowym dla dziecka środowiskiem. Jeśli uczeń odbierze pierwszy kontakt ze szkołą pozytywnie, to będzie chętnie do niej chodzić, uczestniczyć w zajęciach, grach, zabawach i całym procesie uczenia się. Jeżeli pierwszy kontakt będzie jednak stresujący dla dziecka, to wówczas może się zniechęcić i trudno będzie go zmotywować do nauki i szybko zmienić nastawienie.

Podczas społeczności maskotka pełni funkcję terapeutyczną - dzieci trzymając maskotkę w dłoniach i bawiąc się nią podczas rozmowy, pozbywają się napięć i jest im łatwiej otworzyć się na grupę oraz wyrażać swoje myśli. Z kolei w aspekcie indywidualnym przyjemnemu w dotyku misiowi uczeń/uczennica może powiedzieć zdecydowanie więcej, wypłakać się, wyzalić i utulić wszystkie swoje smutki.

Rozmowy w ramach społeczności należy prowadzić podczas jednej lekcji w zakresie edukacji wczesnoszkolnej lub na zajęciach ogólnorozwojowych (o ile takie zajęcia przewidziane są w szkole). Liczba zajęć przewidziana na realizację programu – jeden raz w tygodniu - może ulec zwiększeniu w przypadku, gdy uczniowie wykażą szczególną potrzebę i zainteresowanie rozmowami w kręgu. Zalecane jest prowadzenie zajęć albo w **poniedziałek na pierwszej lekcji** albo **na ostatniej w piątek**.

Podczas pierwszego spotkania warto opracować zasady obowiązujące podczas społeczności:

- dyskrecja – nie mówimy innym o przeżyciach lub doświadczeniach uczniów;
- szacunek i tolerancja – każdy z nas jest równy i ma prawo do własnego zdania;

- kultura słuchania i wypowiedzi;
- siedzimy w kręgu lub podkowie, aby każdy każdego widział;
- nie mówimy o uczniach, którzy w danym dniu są nieobecni;
- nie krytykujemy i nie oceniamy osoby tylko jej zachowanie.

Wdrażając społeczność w zespole klasowym należy zastanowić się nad następującymi kwestiami: *Jaka jest atmosfera w klasie i co zrobić, aby była przyjazna? Jakie są relacje między uczniami i co je ewentualnie zaburza? Jak dzieci radzą sobie z emocjami? Z jakimi problemami borykają się uczniowie w kontekście szkoły?*

Uzyskanie odpowiedzi na powyższe pytania, pomoże wychowawcy w dostosowaniu optymalnych metod pracy w działaniach dydaktyczno-wychowawczych. W trakcie społeczności należy być zawsze otwartym na ewentualne modyfikacje i zmiany.

Tematyka spotkań może dotyczyć m.in.:

- wartości (empatii, szacunku, odwagi, przyjaźni itp.);
- relacji między dziećmi;
- emocji;
- systemu oceniania;
- samooceny, oceny koleżeńskiej;
- odpowiedzialności indywidualnej i zbiorowej;
- sukcesu edukacyjnego.

Zebrania społeczności są szansą m. in. na:

- wdrożenie ważnych dla klasy wartości;
- nawiązanie pozytywnych i bliższych relacji z uczniami;
- lepsze poznanie ucznia i jego środowiska rodzinnego;
- rozwój umiejętności otwartego komunikowania się z innymi;
- zdobycie zaufania;
- zintegrowanie klasy;
- utrzymywanie przyjaznej atmosfery w klasie;
- poprawę relacji w klasie.

Zebrania społeczności prowadzi wychowawca oddziału, ale można na nie zaprosić także psychologa, pedagoga lub innego nauczyciela.

8. Wyniki/uzyskane efekty

Uczeń biorący udział w zajęciach, w zakresie rozwoju moralnego:

- potrafi odróżnić, co jest dobre, a co złe w kontaktach z rówieśnikami i dorosłymi;
- nazywa poznane wartości;
- wie, że warto być odważnym, mądrym i pomagać potrzebującym;
- wie, że nie należy kłamać lub zatajać prawdy;
- współpracuje z innymi w zabawie, w nauce szkolnej i w sytuacjach życiowych;

- przestrzega reguł obowiązujących w społeczności dziecięcej oraz w świecie dorosłych, grzecznie zwraca się do innych w szkole, w domu i na ulicy;
- wie, co wynika z przynależności do rodziny, jakie są relacje między najbliższymi, wywiązuje się z powinności wobec nich;
- jest chętny do pomocy, respektuje prawo innych do pracy i wypoczynku;
- jest tolerancyjny wobec osób innej narodowości, tradycji kulturowej itp.;
- wie, że wszyscy ludzie mają równe prawa;
- zna prawa ucznia i jego obowiązki (w tym zasady bycia dobrym kolegą) - respektuje je;
- uczestniczy w szkolnych wydarzeniach.

W aspekcie rozwoju społecznego uczeń:

- ma świadomość wartości uznanych przez środowisko domowe, szkolne, lokalne i narodowe oraz odczuwa potrzebę aktywności społecznej opartej o te wartości;
- potrafi nazywać poznane wartości, adekwatnie ocenia postępowanie innych ludzi, odwołując się w ocenie do przyjętych zasad i wartości;
- rozwija potrzebę i umiejętność identyfikowania się z grupami społecznymi, które reprezentuje, nazywa te grupy i wymienia ich charakterystyczne cechy;
- potrafi przewidywać konsekwencje swojego postępowania;
- tworzy relacje, współdziała, współpracuje oraz samodzielnie organizuje pracę w małych grupach;
- samodzielnie wyraża swoje oczekiwania i potrzeby społeczne;
- obdarza szacunkiem koleżanki, kolegów i osoby dorosłe, w tym starsze oraz okazuje go za pomocą prostych form wyrazu oraz stosownego zachowania;
- samodzielnie organizuje czas przeznaczony na odpoczynek indywidualny i w grupie;
- dba o bezpieczeństwo własne i innych uczestników grupy.

Z kolei w zakresie emocjonalnego obszaru rozwoju uczeń:

- rozpoznaje, rozumie i nazywa emocje i uczucia swoje oraz innych osób;
- tworzy pozytywne relacje z rówieśnikami;
- przedstawia swoje emocje i uczucia przy pomocy prostej wypowiedzi ustnej lub pisemnej, różnorodnych artystycznych form wyrazu;
- świadomie przeżywa emocje i panuje nad nimi oraz wyraża je w sposób umożliwiający współdziałanie w grupie;
- odczuwa więź uczuciową i potrzebę jej budowania z klasą, społecznością szkoły i wspólnotą narodową;
- uświadamia sobie uczucia przeżywane przez inne osoby z jednoczesną próbą zrozumienia, dlaczego one występują;
- rozumie odczucia zwierząt, wyraża te stany za pomocą wypowiedzi ustnych i pisemnych oraz różnorodnych artystycznych form wyrazu.

9. Uwagi (np. o ewentualnych problemach i sposobach ich rozwiązania)

- Największym problemem była niewystarczająca ilość czasu na systematyczne – cotygodniowe spotkania społeczności. Wówczas zajęcia społeczności odbywały się raz na dwa tygodnie.

10. Kontakt do autora (opcjonalnie)

mgr Barbara Szymańska – e-mail: barszym85@gmail.com

Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 3 w Katowicach, ul. Grzegorzka 4,

mgr Agnieszka Szymańska - e-mail: agnszym82@tlen.pl

Zespół Ogólnokształcących Szkół Społecznych im. S. Konarskiego STO w Katowicach, ul. Mikołowska 26

11. Załączniki (np. linki, zdjęcia, prezentacje)

Link do programu:

[Program Społeczność i maskotka klasowa](#)

Oświadczenia:

Oświadczenie autora/ członków zespołu autorskiego:

Oświadczam, że wyrażam zgodę na opublikowanie na stronie internetowej Regionalnego Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli „WOM” w Katowicach mojego opracowania przykładu dobrej praktyki pod nazwą podaną w pkt. 2 niniejszego wniosku.

Barbara Szymańska

Agnieszka Szymańska

(Podpis autora/członków zespołu autorskiego)